

Tõe Sõnumid

8. aastakäik.

Tallinnas, 1924.

Nr. 2.

Kas on olemas isiklikku kuradit?

Kui ta olemas on, mikspärast ei taotanud Jumal teda siis kohe alguses ära?

Ust, et üks isiklik saadan on olemas, kes wägew ja kawal, on rahwa seas peaaegu täiesti kadunud. Mõned mõtlewad, et saadana all peab ainult kurjuse põhimõtet mõistma, millel mingisugust kehawormi ei ole.

Teised aga jälle kujutawad teda enestele ette kui mõnda sarwedega ja sabaga inetumat koletist.

Kumbki neist waadetest ei ole õige. Saadan on tõesti isiklik olewus ja tema oli kord üks kõigeülem, püha ingel. Ta on ka pragu weel üks ingel. Jumal lõi teda kord inglina, sellepärast jäi tema ka oma langenud olekus inglisk. Piibel nimetab saadanat mitmel korral ja annab temale sagedasti uued nimed, nii kui: saadan, peeltsebuul, wana

Kummarida ja sa omandad kõik.

madu, effitaja, selle maailma jumal jne.

Jumal on kõige asjade Looja ja tema on ka saadana loonud, aga ta ei loonud teda mitte saadanaks, waid õigeks ja pühaks inglisk.

Aga kui see ingel pattu tegi, tegi ta ennast seeläbi saadanaks, wõi kurjaks wainuks.

Jumal on niisama wähe saadana tegude eest wastutaw, kui ta seda inimese tegude ja pattude eest on. Jumal lõi inglid ja inimesed patuta olewusteks ja andis neile ka wõimaluse nõnda jääda.

Nemad olid kõlblise wabaduse omanikud. Jumalal ei ole mitte hädmeelt sunnitud sõnakuulmisest, waid tema tahab et iga üks wabatahtlikult, armastuse mõjul temale sõnakuulelik oleks.

Sellepärast on ta kõigile tahtewabaduse annud, et sõnakuulmine wõiks wabatahtlik

olla. Inimene walis aga sõnakuulmata seisukoha oma Looja vastu ja sai see läbi patu orjaks. Samasugune lugu oli ka lutsiweriga, selle püha pääingliga. Tema oli samuti puhas, kui teisedki inglid, kes Jumala aujärje ees seifid. Tema oli üks hiilgaw keerub.

Juda rahwa templi kõigepühamas paigas oli seaduse laegas, kus kaks kätse lauda sees olid. Seda kattis äralepitamise kaant, mille kummagis otjas üks kuld keerub oma tiiwu laiali laotas. Nende inglite keskelt ilmutas end Jumal oma rahwale. 2. Mos. 25, 22. Maapäälne püha paik oli taewase püha paiga eeskujule järele tehtud.

Taewas walitseb Jumal kahe elawa keerubi keskel. Tawet ütleb: „Jehow on kuningas saanud;... ta istub Keerubite peal...“ „Sina Israeli karjane, wõta kuulda,... kes sa Keerubite peal istud, paista ette“. Laul 99, 1; 80, 1.

Saadana oli kord üks niisugustest inglitest; temale oli kõrge seisukoht kätte usaldatud, tema oli üks neist „kahest õlipuu wõsust (algkeel ja kõik teised tõlked: kaks õliga wõietud) mis kõige maailma jumala ees seisawad“. Sak. 4, 14.

Tema elukoht oli olnud selle igawese Jumala läheduses, kes elab ühes walguses, luhu ükski ei saa. Jumala ligioleku au hingas tema pääl ja tema oli Kristuse järgmine oma seisukoha poolest. Jumala ainuüündinud poeg oli ainsam, kellel temast kõrgem seisukoht oli ja kes enam Jumala igawesesse armuõuse oli pühendatud, kui tema. Walguse ingel sai aga uhkeks oma tarkuse ja iluduse pääle: ta unustas, et kõik see, mida ta omandas, Jumala omandus oli ning andis eneses rahulolemata meelele maad, mis wiimaks wastuhakkamiseks ja awalikuks sõjaks kujunes. See patt oli põhjuseks mikspärast teda ühes kõigi tema poolehoidjatega taewastest ruumidest wälja aeti.

Uga, küsib eht keegi, kas siis saadan wõis tõesti taewas olla? Ja tema oli sääl.

Kui Kristuse jängrid kord tema juure tulid ja suure rõõmuga teatasid, et ka kurdjad waimud nende meelewalla all olid tema nimel, siis wastas Jeesus: „Ma nägin saadana kui walgu taewast maha langemat“. Luk. 10, 18. Pane weel hoolega tähele järgmist kirjakohta: „Inimese poeg, hakka nutulugu Tiruse kuninga pärast, ja ütle temale: Nõnda ütleb Issand Jehowa: Sina oled see, kes kõiksugu wara finni paneb pitseriga, sa oled täis tarkust ja koguni ilus. Sa olid Eedenis Jumala aias, kõiksugu kallid kiwid olid su kate, oodemi ja... kiwid ja kuld; su

trummide ja su wilede mängud olid su juures kui sind loodi. Sa olid kui Kerub, kes wõitud, kes äralepitamise kaant kattis ja ma olen sind pannud Jumala püha mäe peale, et sa tuliste kiwide seas kõndisid. Sa olid ilmalaitmata oma teede peal sest päewast, kui sind loodi, senni kui kõwerust su seest leiti... ja sa oled pattu teinud; see pärast tahan ma sind ära teutada, et sa ei pea Jumala mäe peal olema, ja sind ära hukata tuliste kiwide seast, sina Kerub, kes katab. Su süda on ülbeks saanud su ilu läbi, ja oled oma tarkuse ära rikkunud oma paistuse pärast; ma tahan sind maha wisata maa peale, ma tahan sind ilma imeks teha kuningate ees“. Esek. 28, 12—17.

Kõndis kalliskiwide keskel.

Sellest kirjeldusest wõib igauks kohe mõista, et siin Tiruse kuninga all saadanat on kirjeldatud. Koht, kust tema tuli, ja kuidas ta saadanaks sai, on siin selgesti kirjeldatud.

Teda nimetasse siin „täiuse pitseriks“ „täis tarkust“, ja tema oli Eedenis, Jumala aias.

Saadanat kujutatakse meile siin selges pildis. Tema algus, iludus, tarkus ja kõrge seisukoht ning langemine on nii selgesti kirjeldatud, et seda täielikumalt wõimata teha.

Kui meie 1. Mos. 3, 1—6 loeme, siis leiame, kuidas saadan Edeni aias oma kawala ehitamiskunsti läbi esimese inimestepaari langemisele saatis ja neid Jumalast lahutas.

Sellesama isiku kohta on öeldud et tema kõiksuguste kallide kiwidega oli ehitatud, et tema „Jumala püha mäe peal tuliste kiwide seas“, oli kõndinud. Esek. 28, 13. 14. Ilmutamise raamatu 21 pääütkis, kus Jumala linna, seda uut Jerusalemma kirjeldatakse, näeme meie, et need kalliskiwid, mis kord teda ehtisid, uut Jerusalemma ehiwad. Paljud nende kiwide seast särawad niisuguse hiilgusega, et neid õigusega „tuliseteks kiwideks“ wõib nimetada. Koht, kus tema oli kõndinud, oli uue Jerusalemma kuld uulitsad. Tema oli see Kerub, kes äralepitamise kaant kattis. Teda oli selle püha ja kõrge ameti jaoks loodud.

Minult üks ilmawigata olewus wõis seda ülesannet täita ja sellepärast loeme ka tema kohta: „Sa olid ilmalaitmata oma teede peal sest päewast, kui sind loodi, senni, kui kõwerust su seest leiti“. Salm 15. Kui mitte enese ülendus ei oleks tema sees aset leidnud, siis oleks ta ikka selleks jäänud, missuguseks ta

oli loodud; aga tema süda ülendas end see läbi, et ta nii ilus oli.

Et tema südames eneseülendus oli maad võtnud ja tema mõtted olid kurjaks saanud, siis ütles ta: „Ma tahan üles minna taewa, üle Jumala tähtede tahan ma oma aujärje tõsta ja istuda koguduse mäe peal põhja pool. Ma tahan üles minna kõrgema patku pilwe paika, ja ennast kõigekõrgema sarnaseks teha“. Jes. 14, 13, 14.

Rahulolematus ja wastuhakkamine täitsid tema hinge. Temal oli täielik tahtewabadus antud ja tema võis oma tegewuse kohta wabalt otsustada; seepärast võis ta ka wastuhakata, kui ta tahtis. Taewalised olewused teeniwad kõik wabatahtlise armastuse sunnil oma Loojat.

Looja ei fundinud teda millekski ega awaldanud tema päale vähematti surwet, waid püüdis pifameele ja armastusega temale ta effitust selgeks teha ja tema armastust mõita.

Saadana väljahetmine.

Saadana kõwa süda ei pehmenenud, sest tema kõrkus ja enesearmastus ei lastnud seda sündida. Eht ta küll suurema auosaline oli, kui kõik taewa wäed, ja eht ta küll suure tarkuse ja au omanik oli, ei olnud ta sellega weel mitte rahul. Ta tahtis Jumala sarnaseks saada ja tema igatsus oli, et teda samati austataks, kui tema Loojat.

Seda au ja wäge, mis Jumala Pojale oli antud, tahtis ta omale saada.

Lõpeks oli Jumala kannatuse- ja pifameele aeg lõpule jõudnud. Saadan oli sellele kurjuseastmele jõudnud, kust enam tagasipööramist ei olnud ja Jumal ütles temale: „...ma tahan sind teutada, et sa ei pea Jumala mäe peal olema... ma tahan sind maha wisata maa peale“.

Tema, kes omas südames püüdis Jumala sarnaseks saada, sai ära heidetud. „Ja sõda tõusis taewas: Mikael ja tema inglid sõdisid lendawa maa wastu, ja lendaw madu sõdis ja tema inglid.“

Ja nemad ei saanud wõimust ja nende aset ei leitud mitte enam taewast. Ja suur lendaw madu heideti välja, wana madu, seda hiiütakse saadanaks ja kuradiks, kes kõigi ilmamaad effitab, teda heideti maa peale ja tema inglid heideti maha temaga“. 3Im. 12, 7—9.

Inglid tegid pattu! Sõda tõusis taewas?

Wõib olla sa küsid: Mina ei wõi mitte mõista, kuidas taewas sõda võis tõusta. Mina ei mõista seda ka; et aga Jumal seda

omas sõnas ütleb, siis usun ma palju, mida ma ei wõi mõista. Sa küsid minult miks-pärast inglid pattu tegid. Ma ei wõi oma parema tahtmise juures selleks ainsamatti põhjust ettetuua. Kui keegi võiks patu algusele põhjust leida, siis ei oleks patt enam patt. Iga asja põhjus on asja wabandus ja selle päewal, kui meie patu algusele rahuldawa põhjuse leiame, ei ole ta enam patt, sest sellele tegewusele on põhjus — see on: wabandus, leitud.

Kuid terwe see asi on saladus. On olemas kaks saladust, mida meie mitte ei suuda mõista. Üks on Jumalatahtuse sala-asi ja teine on ülekohtu sala-asi.

Iga meie tegewuse põhjus on teatud määral õigustuseks meie teole, sellega aga ka meie teo wabandus. Niisama on ka lugu patuga.

Nii pea kui meie hakkame patulangemisele põhjuseid otsima, siis otsime nimelt seda, mis pattu wabandab, sest misugusele teole mõni teataw põhjus leitakse, sellele on ka wabandus leitud ja patt ei olekski siis enam patt olema, waid selle tekkimine oleks teatud põhjuste leidmise alusel õigustatud. Patu tegemiseks ei olnud aga vähematti põhjust ja sellepärast on tema tekkimine ja olemasolek täiesti õigustamata, kuid ühes sellega ka lahendamata saladus ja inimesele mõistmata.

See saladusline ja kole asi, mida meie patu nime all tunneme, alustati ühe wägewa pääingli poolt ja selle järeldusel lasid paljud taewalistest olewustest ennast äraeffitada. Selle järeldusel kaotasid nad oma aulise algseisukoha ja piibel nimetab neid kurjadeks waimudeks. Nende pääjuht on kirat wõi saadan.

See langenud olewus ei kõnni mitte enam tesse tuliste kiwide seas, waid rändab maailmas „nagu mõroja lõukoer ja otsib seda tema jaoks äraeelda“. 1. Peetr. 5, 8.

Meie wõime küll hüüda: „Kuidas oled sa hehkjaks koidutäht taewast maha langenud? Kuidas oled sa maharaiutud, kes saa pagannate ülemad wõimatumaks tegid?“ (Jes. 14, 12). Kuid kõik muud jääb meie piiratud mõistusele arusaamataks.

Sihiti küsitakse mitme nii usmata kui usliku poolt: „Mikspärast ei häwitanud Jumal saatanat ja teisi langenud inglid ära, enne kui nad pattu ja sellega ühenduses olewat hirmust wiletsust jõudsid maa päale tuua? Selle kohta wõime selge wastuse saada ja nimelt: Mikspärast ei häwitanud Jumal siis kohe sind ära, kui sa esimest korda pattu

Maawärisemine Jaapanis

(Järg).

Iseäralik ja mõistatuslik oli see, et mitmed, seda langewate majade seinad olid enda alla matta ähwardanud, puutumata terweks jäid. Südantliigutaw oli nende jutustusi kuulata. Alwalikult näitas Jumal sellel hädaajal, et ta ikka weel inimeselaste eest hoolt kandis. Emad tegid meeleäraheitlikus olekus enda laste päästmiseks kangelase tegusid. Igal wiisil püüdsid nad eneste lapsi warjata ja hoida. Kõiki teateid, iseennast ärasalgawate wägitegude üle, ei saa siin maapääl ilalgi teatama.

Tokiot, Jaapani pealinna, ei tabanud õnnetus mitte nõnda raskelt, kui Tokohamat; kuid mida maawärisemine tegemata jättis, seda täiendas tuli. Suurem osa Jaapani pealinna on häwitatud. Kümmed tuhanded selle elanikkudest on hukka saanud ja linna seisukord on halatsemiswääriline. Tõsi on see, et õigeid teateid maawärisemise kohutawate tagajärgede kohta, on meelega wähenatud; kes seda ise on näinud ja kaasaelanud, võib teistsuguseid teateid anda. Rahtlemata on pool miljoni inimest hukka saanud, rääkimata neist tuhandetest kes wigastud said. Et Tokio nõnda palju maawärisemise läbi ei kannatanud, kui Tokohama, siis mõtleksid paljud, et neil korda läheb enda warandust päästa. Neil püüetel piiras neid tuli sisse ja paljud said seeläbi hukka.

Meid üllatas väga teade, et peaaegu samal ajal, kui maawärisemine mõlemil linna häwitas, suured lainetetaolised merealused tõuled Jaapani sõjalaewastiku seisukohta, mis 18 kilomeetrit Tokohamast eemal, kõigutasid. Kohalt, kus laewad ankrus olid, tõusis mitme päewa kestel paks suits uulesse ja tegi ümbruskonnas kõik taewalaotuse pimedaks, mis näitas, et sääl palju õlised, söötagawara ja muud hukka sai.

Maawärisemise ohwrid.

Kui meie wiimaste 20. — 30 a. jooksul olewate maawärisemiste läbi hukka saanute arwu kokkuwõtame, siis näeme seda mitme saja tuhandeni kasawat. Ühe maawärisemise läbi sai a. 1908. Sitsiilias ja Kalabrias 76.000 inimest hukka. Itaalia kaotas sellejama õnnetuse läbi 1915. a. 30.000 inimest. Uleminewal aastal said Swataus, Hiinas, maawärisemise läbi tekkinud merelainete läbi

70.000 inimest hukka. Seda nimekirja wõiks arwude poolest palju suurendada.

Maawärisemine Jaapanis on kahtlemata üks suurematest foku maawärisemise ajaloo. 40 miili laiusel maaalal, Tokohama ja Tokio ümbruses, on maawärisemine kõige häwitawamalt tegewuses olnud ja mitmed linnad ning külad täiesti ehk osalt ärarahwitanud ja tuhandete inimeste elu rööwinud.

Ma olin väga rõõmus, kui ma kahe meie misjonäriga kokku puutusin, kes 17 miili Tokiost eemal, Ogojibo misjonipõllul, tegewad olid olnud ja kes jalgratastel aurulaew „Empressile“ wastu sõitsid.

Tokios ei olnud miilipikkusel maapinnal ainsamatki terwet maja näha ja Tokohama hooned on kõik maataja tehtud.

Kui hää oli see, et ma nende misjonäridega kokkupuutusin. Nemad andsid mulle mitme asja kohta täpseid seletusi ja teatasid et meie misjonäridest ega nende perekondadest ainsamatki inimest ei olnud hukka saanud; ka ei ole ükski säält pärismaalaste seast usude-wendadest furma saanud.

Maawärisemine oli hingamise päewal jumalateenistuse ajal ja kõik liikmed olid selleks koos olnud et, oma Jumalat austada. Tõelised olid julged ja rõõmsad ning tõendasid et sel ajal, kui säältmaalised usklikud ja kõik elanikud kõigesuuremas hädas olid, neil mitte nõu ei olnud sellelt paigalt lahkuda, Jumala tööd pooleli jättes, ehk küll Ameerika saadid Jaapanis igale Ameerika alamale, kes kodumaale tahtis sõita, maksuta reisu lubas. Ehk küll need majad, kus meie misjonärid elasid, väga purustatud said, tahawad nad siiski enda kohtadele edasi töötama jääda ja püüda rahwale igal wiisil abiks olla. Jumalale tänu niisuguse ligemisearmastawa waimu eest; see on tõesti meie õnnistegija meel.

Mida need asjad tähendawad?

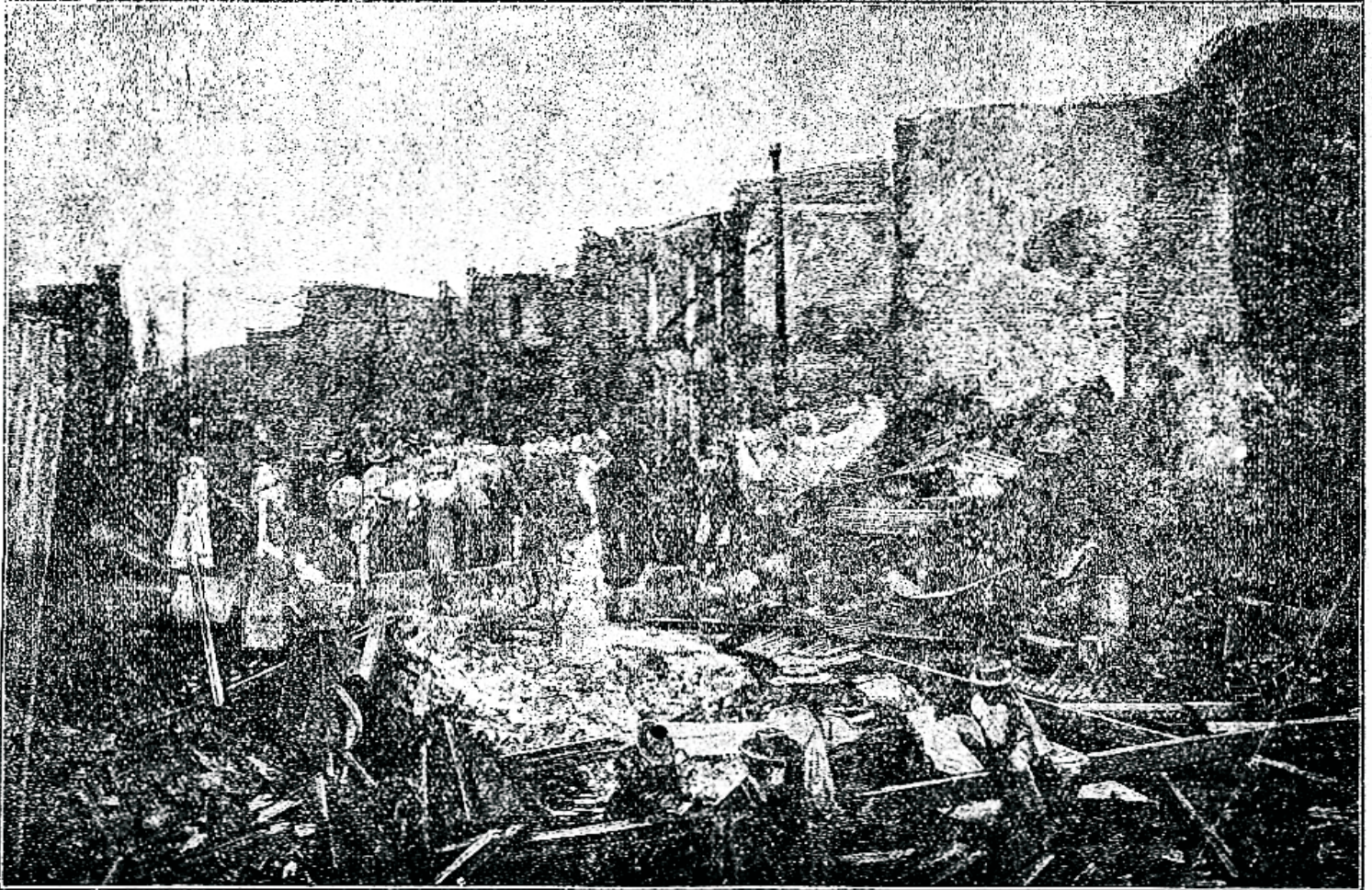
Euroopat, Ameerikat, Aasiat, Austraaliat ja Afrikat on maawärisemised ja selle järelbusesid tekiwad üleujutamised tabanud. Ükski maajagu ei ole selle eest kindlustatud. Rahtlemata lubab Jumal niisugustel õnnetustel selleks maad wõtta, et kõige maailma tähelepanu Jumala suure päewa lähenemise pääle juhtida. Kristus ütles oma jüngerite wastu, et „maawärisemised on siis mõnes paigas“,

„et meri ja wee woodstahisewad“ Matt. 24,7; Luf. 21, 25.

Tõelikut on need sõnad täide läinud. Kui oleks võimalik kõikide nende maawärisemiste ja üleujutuste kohta, mis alates Kristuse päiwist kuni siamaani olnud, teateid kokkufoguda, siis wõiks neist terwed raamatud täita. Need ülikohutawad sündmused on

pannud, siis on kõik kadunud. Kui tänulik peaks iga tõeline usklik olema kristlase õndsuse lootuse eest. Siin ei ole ühelgi jäädawat linna, waid meie otsime tulewat ja peagi saame seda näha.

Püüdku iga inimene, aja tõsidust tähele pannes, rohtem igaweste asjade pääle mõelda kunni selleks weel võimalus on. Walmis-

Kui maapind lainetab.

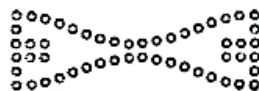
tõelikut Kristuse tuleku aja eelkäijad. Piibel kuulutab ette et paganate linnad saawad langema. Ja, tõesti need langewad juba, ja misjaguste linnade lääes on järjekord?

Kui kurb on niisugusel ajal niisuguseid inimesi leida, kes ainult kaduwa wara üle rõõmsad on ja seda logu oma elu alusets panewad. Kui aga need maised alustoad ärawõetakse, mispääle inimesed enda lootuse

tagem igaiks selle aja wastu, mil kord Jumala Poeg saab tulema ja ootajaid sinna linna ja maale wõtma, kus maawärisemisi ei ole. Uuendatud maa on kõikumata ja kindel, sest sääl ei ole pattu ega ka selle järelbusel tekkinud needmist, mille all meie maakera ja seeläbi fogu inimkond kannatab.

Oh et see päew peagi kätte jõuaks!

F. C. Gilbert.

Optimistlikud waated tulewikku

Kogu maailm on rahutumas seisukorras. Kõigil maadel walitsewad üllatused ja piirita raskused ning wiletsus. Igal pool on küllalt tõendus, mis seltskondlikult terrawastast olekut ja kõige selle kokkuwarisemist näitawad, mida kaljukindlaks ja kestwaks peeti. Isegi maapind praguneb ja kõigub inimsöö jalge all.

See kõik näitab igale kainelt mõtlejale tume-
medat ja õudset kogupilti; kuid kõige selle
pääle waatamata on ometi ka weel paremad
väljawaated võimalikud... Meie ei ole küll
mitte sügawa pimeduse sõbrad, aga meie
teame, et kui kord kogu maailma kattew
wiimne pimedus kõrwaldaks, kohe selle jä-
rele igawese hommiiku koidu kiired paistma
lööwad, mida enam ükski mure pilw ei tu-
mesta.

Maapääl elawa wiimase rahwa põlwe elu
aja kohta on Jumala sõnas öeldud: „...siis
on nii kitsas aeg, mäherdust ei olnud seit
ajast, kui üks rahwas olnud, siit ajast saadit;
aga sell ajal peaseb su rahwas ära, igaiüks,
seda leitakse raamatusse üles kirjutatud ole-
wat. Ja palju neist, kes mulla põrmus ma-
gawad, ärkawad siis üles; teised igaweseks
eluks ja teised suureks teotuseks, igaweseks
häbits. Ja mõistlikud peawad paistma kui
taewa laotuse paiste, ja kes palju saadawad
õiguse tee peale, kui tähed ifka ja igawesti.
Uga sina, Saniel, pane sõnad warjule ja pane
raamat pitseriga kinni, kunni aeg otja saab:
siis wõtawad palju neid läbiajada ja tund-
mine läheb suureks. Tan. 12, 1—4.

Meie päiwil üldiselt suurenewad raske-
sed, prohweetliku sõna uurimine ja igasuguse
tarkuse suurenemine ning ideaasi, et Sanieli
raamatus peituwaid tõdesid mõista wõib —
tõendawad päewaselgelt et meie maailma
ajaloo lõpul elame.

Inimsugu ei ole iialgi ennem niisuguse
üleüldise häda ja wiletsuse tunnistaja olnud,
nagu see täna on; ka ei ole inimesed iialgi
wõinud niisuguse tarkuse üle rõõmustada kui
seda meie päiwil ja poliitiline taewas ei ole
ial niisuguste tormide tundemärkte ilmuta-
nud, kui meie päiwil. Kristus tähendas oma
tulemise tundemärgidena päikese- ja kuu pime-
daskminemise, ja selle järele tähtede saju,
näljahädad, kattud ja sõjad, ning ütles siis:
„Uga kui see kõik hakkab sündima siis waa-

dake üles ja tõstke oma peab üles, seepärast
et teie äralunastamine ligi tuleb.

Ja tema ütles neile ühe tähendamise
sõna: Waadake wiigipuud ja kõiki puid. Kuid
nemad ju pakatawad ja teie seda näete, siis
tunnete teie iseenesest, et suwi ligi on; nõnda
ka teie, kui teie näete seda sündiwat, siis
tundte, et Jumala riik ligi on“. Luf. 21, 28—31.

Sündmused, mida Kristus oma jüngritele
enda tulekut teatawate märkkidena üles andis,
on pea kõik täide läinud, ehk jälle tõdenewad
praegu meie filmade ees.

Sellepärast on siis Õnnistegija sõnade
järele see aeg kätte jõudmas, mil tema rah-
was selle maailma raskuste, pettumuste,
sõdade ja kattude mõju alt jäädawalt wabas-
tatude saawad.

Waade praegusesse maailma wõib tume
olla; aga waade ülespoole toob selgust ja
pikub lootust. Kui meie allapoole waatame,
siis näeme ainult suurenewat pimedust; waa-
tates eneste ümbrusesse täitume hirmu ja
õudusuga. Tuhime aga eneste waate üles-
poole, siis näeme jäädawat wabastuspäewa
lähenewat ja hiilgawate pilwete taga pais-
tab Jumala igawene linn mis usklikute jää-
daw pärandus.

Meie oleme juba paljudest kindlatest tee-
näitajatest mööda jõudnud, ja ükski nendest
ei ole meid wale teele juhtinud... Meie teame
et kõik need asjad peawad sündima, kuid
meie teame ka mis nende järel tuleb: Jumala
tõotuste täideminek, mida ta neile lubanud.

Meie saame peagi tema palet nägema,
mis patu pärast nõnda kaua meie eest war-
jul olnud: Meie saame tema healt kuulma
mida meie selle pärast nii kaua pole kuul-
nud, et tema arwastuse kutsed ja hoiatusi
wähe oleme tähele pannud. Missugune rõõm
ja rahu asub rinda, kui meie eneste lootuse
täidemineku pääle mõtleme, mil meie Suma-
lat, ja eneste wanemat wenda, kes maapääl
meie eest kannatas, lõpuks näha saame! See
lootus on auline ja elustaw; see täidab meie
hinge ülewate tunnetega. See lootus ei peta
waid saab peagi täide minema. Waatame
seepärast alati eneste mõtetes ülespoole ja
rõõmustame.

C. M. S.

Rahvuswahelised sündmused prohvetliku sõna walgel

(2 järg).

„Nastate lõpul“, nagu algusteeles öeldud, tehti a. 249 enne Kr. rahu ja „Illustrierte Weltgeschichte“, II, lhf. 52 näitab Antiofus II kohta, et jee salm tema ajal tõeks läks: „Tema all wähenes syrijalaste riik nõnda tuntawalt, et Antiofus II. ajast selle riigi langemise aega wõib arvata. Selleks aitas kõige päält sõda kaasa, millesse ta perekondliste tülide pärast Ptolemäus Philadelphus'ega sattus.“

Sell ajal kui ta riigi õhtupoolses osas tegewuses oli, tõusid riigi hommitupool osas Parthi ja Baktri rahwad üles. Mäts nendes tähtsates maakondades sundis Antiofus II. Egyptusega rahu tegema ja seda kindlustati temale selle tingimise all, et ta oma naise Laodike ühes enda lastega ära tõukab ja selle asemele Ptolemäus'e tütre, Berenike, naiseks wõtab ning selle järeltulewale soole trooni finnitab.

Nõnda see ka sündiski. Aga kui Antiofus mõni aasta hiljem oma äia surmast kuulda sai, tõukas ta omakorda Berenike ära ja kutsus oma armsa Laedike jälle tagasi.

See tuli muidugi rõdmuga, kuid kartis sell määrat Antiofuse muutliku meelt, et ta selle järele, kui Antiofus trooni tema poja Seleufusele oli finnitatud, teda ära mürgitada lasi.

Seleufus II. Kallinnikus (247—227) lannis oma ema nõuandel, kõigenne selle eest hoolt et Berenike'ist ja tema pojast wabaks saada, kes wiimaks trooni omale nõudma wõiks hakata.

Berenike põgenes ühes oma pojaga Daphne linna; kuid Seleufus lasi linna üssepäärata, ära wõtta ja Berenike ühes pojaga ja kogu Inglise saatkonnaga ära tappa. Luther ütleb selle kohta: „Ja tema andis oma isandale Antiofus Theo'le kihwti ja selle pääle äsfitas ta kaks poega Berenike, endi wõõra-ema wastu üles, kes tema äraajajid ja wiimaks tapjaid nad tema ühes lapsesega ja kogu õuekonnaga ära“. Seda mõtleb Daniel siin kui ta ütleb: „...aga tema käewars jääb ramaks ja tema ei jää seisma ega tema seeme ja teda antasse ära ja need, kes teda senna saatnud ja need, kes teda finnitatud sel ajal“.

Ptolemäus III. ja Seleufus II. „Ja üks wõsu selle juurtest tõuseb tema ase-

mele, ja tuleb wäega, ja tuleb põhja kuningaga tugewa paikade sisse ja seab kõik ja saab wõimust.“

Ja ta wõtab ka nende jumalad nende wüirstidega, nende kallima kuld- ja hõbe-riistadega wangi wiia Egyptuse maale ja tema jääb mõned aastad seisma põhja kuningaga wastu. Ja ta tuleb küll lõuna kuningaga kuningriiki, aga ta pöörab jälle tagasi oma maale“. Salmid 7—9. Reis salmides leiame kindla jumaliku tõenduse, et lõuna kuningas Egyptuse kuningas on, sest siin on öeldud: „Ja ta wõtab ka nende jumalad nende wüirstidega ja nende kallima hõbe ja kuld riistadega wangi wiia Egyptuse maale“. Ühenduses selle kohaga ütleb Luther: „Niisugust woorusetust karistab ja makab kätte Berenice wend Ptolemäus Euergetes, kes sõdis kahe wennaga Seleufuse Antiofusega, ajas neid ära ja rüüstas nende kuningriigi ning läks jälle koju tagasi, ning wiimaks said need mõlemad wennad haledalt otsa“. Ptolemäus III. kes 246—221 a. walitses, korraldas kättemaksmise sõjakäigu kogu Syria maa üle, tungides edasi kunni teinepoole Tiigrise jõge, tapis ära Laodike ja wõitis ära palju kindluseid, nende seas ka merelinna Seleustia, kuhu ka siis Egyptuse sõjawäe osa kahelümneks aastaks jäi.

Egyptuses illestõusnud mäts sundis teda tagasi pöörama; ta wiis 40,000 talenti hõbedat, palju riideid ja 2500 jumalakuju Syriaft endaga kaasa nende seas ka need eba-jumala-fujud, mis kord Rambyles Egyptuseft riisunud. Et ta neile jälle nende tühiised eba-jumala fujud tagasi tõi, nimetasid egyptlased teda Euergeteseks wõi heategijaks. Umbes 240. aasta ümber läks Seleufus II, kes 247—227 enne Kr. walitses, Egyptuse wastu sõtta, mis aga tema täieliku kaotusega ja türe põgenemisega Antiofiasse lõppes.

Seleufus III. ja Antiofus III. Ptolemäus IV. wastu. „Aga ta pojad lähewad taplema ja juurt wäehulga koguma; ja üks tuleb fermesti ja tõuseb kui wesi ja käib läbi ja wõtab jälle tapelda tema tugewast paigast saadit“. Salm 10. Mida Seleufus II. ei suutnud korda saata, seda pidasid tema mõlemad pojad Seleufus III. ja Antiofus III. enestele jäätud kohuseks. Enne kui nad Egyptuse pääle tungisid, piüdisid nemad

see läbi eneste seljatagust kindlustada, et Seleukus III. Pergamuse walitseja, Attalus I. wastu läks, kes suurema osa Wäike-Aasiat enda alla oli heitnud. Aga oma sõjawalmistuste keskel suri ta oma kolme aastase walituse lõpul mürgi kätte.

Tema wenda, Antiochust III, kes 224—187 walitses, nimetati Suureks, sest et ta suurem oli, kui tema eelkäijad ja ta wilets järeltulija ja et ta weel mõningad aastad riiki täieliku langemise eest suutis hoida. „Illustr. Weltgeschichte“, II. Iht. 54.

Antiochus III. jatkas oma sõjawalmistusi edasi ja sai ka wõitu mäsjudest Medas ja

Persias ning mõles oma wõimu suurendamiseks esiteks Syria eesosa ärawõita ja seda wõis ta selle pärast kergemini teha, et Ptolomäus IV. Philopator, kes a. 221—204 walitses, üks praesia kuningas Egyptuses oli. Ptolomäus IV. lasi teda ka Seleucia, Tyruse ja Ptolomeuse linnad ära wõtta ja tegi temale weel rahu ettepaneku. Et aga rahutegemised järeldufi ei annud, algas Antiochus 218. a. kewadel jälle sõjakäiku, lõi Egyptuse wäe juhatajat Nikolaoost, wõitis Phönikia ja Palästiina ära ja tungis kunni Egyptuse wõtme-kindluseni Raphiani edasi.

Järgneb.

Õige palk

„Mis inimene iial külwab, seda tema ka köikab“. Kal. 6, 7.

Jumal on oma igawese õiguse järele otsustanud igat õigelt teelt kõrwale kaldumist nuhelda. Selles ei ole ühtegi erandit olgu see rahwaste ehk üfsikute isikute elus, suurtes wõi wäiksetes asjades. On wõimalik et meie südamel halwad soowid ja põhimõtted wõiwad pehimseda ilma et meie kõigelahemad omasjed wähematti teaksid, kuid warem ehk hiljem kannawad need ikka meile paha wilja. Tõendusfi selleks leiame arwutal minewiku rahwaste ja walitsejate tegewusest ning elust. Ülekohus on alati selle tegijale halwa palga toonud, mille all paljud on pidanud kannatama. Ülekohus on sigitanud ülekohtu ja wägiwald uue wägiwalla wäljakutsunud, ning iga üks on pidanud oma külwi wilja maitsuma. Kui ettewaatlikud peatsime meie siis sellepärast olema, et köik meie sõnad ja teod kõigeparematest ja puhtamatest põhimõtetest alustatud oleksid.

Kui Jumala sõna eksiwaid isikuid hoiatab ja noomib, et neid ähwardawast hädaohust ärapäasta, siis otsib inimene sagedasti, selle asemel et end õigusepoole pööramise ja wigade andekspalumise ning mahajätmise läbi ähwardawast saatusest ärapäasta, teiste poolt kaastundmist ja toetab end selle pääle, et teised enne teda ka samuti teinud. Kuid iga üks peab oma tegude wilja maitsuma, mida ükski inimlik olewus ei saa kõrwaldada.

Israeli rahwa elus leiame selleks palju näitusi.

Nende kangekaelsus ja rumalus maksis tihti mitme tuhande elu. Nad pidid sagedasti

selle kannatuse karika, mida nad ise enestele olid täis walanud, põhjani tühjaks jooma. Ükski ei peaks Jumala wastu kangekaelne olema.

Jumaliku õiguse rikkumine nõuab kättemaksmist. Kui sagedasti nuheldi Israeli rahwast nende kangekaelsuse pärast nälja ja karkuga.

Ka täna on paljudes asjades lugu niisamasugune. Kes wõiks tõendada, et wiimase sõja ohwrid õigusest üleastumise tagajärg ei olnud, ehk et maailm seda wilja ei söö, mida ta Jumala kästust üleastudes, on küllwanud?

Jumala sõna ütleb: „Kes kõwerust külwab, see leitab wiletsust ja oma enese hirmsa wiha witja läbi lõpeb ta ära.“ Op. f. 28, 8. Minewiku rahwaste ajaloo leheküljed on täis kurbi teateid nende seas maadwõtwa ülekohtu järeldufest.

Praegune rahwapõli, kes kõigiti paremuse poole püüab, peaks minewiku läbielust õpetust wõtma ja ka seda tähelepanema, et Jumala sõna ainsam õige teejuht on, mille järele tehes nii üfsikud kui rahwad paremat põlwe wõiwad kätte saada. Tarf Salomon ütleb: „Õigus tõstab rahwa kõrgele, aga patt on rahwale ärarikkujaks“. Op. f. 14, 34. Eks tõenda raswaste nii minewiku kui praeguse aja elu, et see wana tõde weel täna kõikumata kindel on.

Iga ühe jäädawa saatuse kohta on aga samute öeldud: „Sest tigidad kaotatakse ära; aga kes Jehowat ootawad, need päriwad maad“. Paul 37, 9.

Kumba saatust walid sina?

Terwis, kasiinus

Terwiſeuuendus ja iſeloomutäiendamine

„Aga Jehowat oma Jumalat peate teie teenima, ſiis õnnistab tema ſu leiba ja ſu wett; ja ma ſaadan tõwe ſu ſeaſt ära“. 2 Moos. 23, 25.

Mii Piſthast Kirjaſt kui ka Kristuſe eluſt ja õpetuſeſt paistab ſelgeſte, et ſee Jumala tahtmine on, et tema rahwas ihulikult terve oleks. Jeſuſe tuleku ülesande kohta on muu ſeas kirjutatud: „Tõeste, meie haigused on tema enefe peale wõtnud ja kõik meie walu kannud“. „Tema tuli ſelleks, et haiguse, wiletuſe ja patu koormat kõrwaldada. Tema ülesanne oli, inimeſe kõigekülgne terwendamine; tema tuli ſelleks, et anda inimeſele terwiſt, raſu ja täieliku iſeloomu... „Fuſſpuren“ iſt. 19.

Tõeste puudutab ſee pilt tema ſiidant, mis tänane maailm kõige oma ihulife hädade ja wiletuſtega kui ka kõlblife langenud olekuga meie ette maalib.

Meie taewafe Iſa ſoow, meie kohta, on awaldatud järgmiſtes ſõuades: „Minu armas! ma ſoowin kõigeenamiste, et ſinu käſi wõiks häſti läia, ja et ſa terve olekſid, nõnda kui hea järg on ſinu hingega“. 3 Joan. 2.

Iſraelile oli Jumal ütelnud: „Ja Jehowa tahab ſinuſt äraſaata kõik haiguse ja ei iſhtegi Egiptuſe rahwa pahalt tõbedeſt (mis ſa tead) ſinu peale panna“. 5 Moſ. 7; 15.

Kas imestab taewas täna ſelle kurjuſe ja tema paha tagajärgede üle, mis maapääl walitſeb? Ei ſugugi. Jumal, oma piiramata tarkuſes, nägi ette neid olufordi, mis ſaawad maad leidma Kristuſe tuleku aja eel ja nägi ka ette iſhe ſellekohafe abinõu, iſhe ajakohafe tõe, mis wõib täielikult iga inimlikku tarwiduſt rahuldada.

Kui Kristus rääkis oma tuleku eel olewateſt märkideſt, ſiis ütles ta ka pääle muu: „... ja nälg ja katk on ſiis mõnes paigus“. Matt. 24. 7. „Tema palge ees käib katk...“ Hab. 3, 5.

Jumal on töotanud ſel ajal, kui maailmas katk ja nuhtluſed maad wõtawad, warjuks olla oma rahwale. „Sa ei pea mitte kartma õõ hirmu... Ei katku, mis muſtas pimeduſes käib, ega jurmatõbe, mis lõunaajal äraraiſtab... Ei laſta õnnetuſt ſu peale tulla ja wigu ei pea ſinu maja ligi ſaama“. Lau 91, 5 6 10.

Ümberkäies oma rahwaga, peab aga kõige maailma kohtumõſtija kõikidega õiglaſelt talitama. Tema

ei pea ſihte enam armastama, kui teiſt. Tema ei pea mitte lugu iſtikuſt; tema paneb tähele ſõnakuulmiſt, mis iſeloomu üleſehituſe põhialuſeks on. „Tema tõde on ilp ja ſõjariiſt“. Salm 4.

Kuidas wõib nüüd praeguſe aja tõde olla kilbits ja katſeks haiguse ja katku waſtu? Kas ei ſünni ſee mitte ſelle kalli õpetuſe läbi, mis Jumal on annud elu ſeaduſte ja terwiſe kohta? Wõdi ludas küll peame lootma kõikumata ſeiſmajääda, kui „tuhat langewad ſinu kõrwa ja kümme tuhat ſinu parema poole?“ Kas tohime loota, et ſel ajal, kus Jumal on meile wõimaldanud terwiſe ſeaduſt tundma õppida, ta meid hoitab looduſeſeaduſe üleſaſtumiſe tagajärgede eelt, olgu ſee teadwata ehk teadwalt tehtud?

Õietimõſtetutult on terwiſeuuendus iſks oſa Jumala armatuſeſt oma laſte waſtu. See ei pea mitte iſkſi rohtendama meie ihuliſt ja waimliſt jõudu ja meid hoidma ainult haiguste ja tõbede eelt, waid, kes on waſtuwõtnud ſeda walguſt ja ſeda kalliks peab, mis Jumal temale on annud terwiſe eelt hoolitſemiſe kohta, ſee leiab ſelles ſuurtabi tõe läbi pühitſetud ja ſuremata oleku jaoks ettewalmitatud ſaada.

Kes aga äraſheidab ſelle walguſe ja looduſekäſudele ſõnakuulmata on, ſee peab ka nuhtluſt kannatama; tema waimliſed jõud ſaawad uimastatud ja kuidas küll wõib ſee täielifele pühitſuſele ja jumalakuſuſele jõuda“. „Kristlik kaſiinus“.

Meie peakſime olema wäga tänulikud ſelle walguſe eelt, mis Jumal on laſknud paista meie jalguſeele, näidates meile ſeeläbi ſaatana püüniſeid.

Õpetuſed, mis meile wiimafe aja tõe läbi antud, elu- ja terwiſeſeaduſe üle, on ajaſt, mil' praeguſe rahwapõlw elab, üle poole aataſajada ees. Teaduliſtes laboratooriumides tehtud katſete tagajärgedeſt jututaſke alles praegu ſuure huwituſega mis meile kui rahwale juba, üle wiiekümne aasta tagaſt oli teada antud, ja kahtlemata ſaab teadus igat terwiſeuuendufe õpetuſeſõa tõendama, mis meie oleme ſaanud jumalakuſuſe ſiſſeande läbi. Kas peakſime ſiis iſka alati kanna waſtutõrkuwat teaduſe oſtuſt enne äraootama, kui walmis oleme ſelle juſtawa inimniſtaja nõu kuulda wõtma, ſellega meile awaldatud tõele ſõnakuulmiſe tagajärgede wäärtuſt wähendades?

Roguni jellewastu: suure õpetaja jelerused on kõikerahuldawad ilmutused.

Kui meil ka peaksid kadumaminema kõik teaduslised leidused ja inimlised kirjatööd terwisetawituse alal, siis leiaksime ikka weel abi Piiblist ja Jumala waimu tunnistustest, mis meile wõimaldaks terwiselisel alal õiget teed täia.

Algusest kuni siamaale ei ole Jumal ialgi oma loodolewustele päälepannud mingisugust wägiwaldset kitsendust ja keeldu. Tema on terwislised käsnud annud; aga tema käsnud ei ole mitte sunduslikud nõuded. Tema käskude tee on alati ainjam elu tee olnud. Jumal ütles Israelile: „Oh et nende jüda seejugu oleks, et nemad mind wõtaksid karta kõige elu aja; et nende ja nende laste käsi hästi käiks igaweste“. 5 Moos. 5, 26.

„Teie peate õiete pidama Jehowa, oma Jumala, käskusid, ja tema tunnistusi ja ta seadmiisi mis ta sulle käskinud. Ja sa pead tegema, mis õige ja mis hea Jehowa silma ees, et sul' hea põli wõiks olla, et sa tuled ja pärid see hea maa, mis Jehowa su wanematele on wandudes tõutanud. Ja Jehowa käskis meid kõige nendesinaste seadmiste järele teha, et meie pidime kartma Jehowat, oma Jumalat, eneste heaks kõige elu aja, et ta meid pidi elus hoidma, nõnda kui täna päew“. „Eiis ütles ta nende wastu: Range tähele kõiki sõnu, mis ma täna teie wastu tunnistati, mis teie peate käskima oma lastele, et nemad kõige jellesinaste käsuõpetuse järele katsumad teha. Seft see ei pea teie meelest mitte üks tühi sõna olema; seft see on teie ilu ja selle sõna läbi pikendate teie oma elupäiwi seal maal, kuhu teie lähete ille Jordant seda pärima“. 5. Moos. 6, 17 18 24; 32, 42 47.

Mitte wähem põhjalikuma ja tungiwama õpetuse on Jumal annud praeguseaja waimulikule Israelile. „Ma nägin, et meie taewane Isa meile terwisewuenduse suure walguse õnnistuse selleks on annud, et meie jellele sõnatuulelikud oleksime ja teda nii eneste ihus kui waimus austaksime, mis tema omad on ja lõpeks ilma wigatakt tema trooni ees seisaksime“. „Sestim.“ 1. anne Iht. „Meie taewane Isa näeb inimese halatseniwäärikust seisukorda kes, kui ta tihti teadmatalt, terwisese kasulikude eluwiiiside wastu teewad, ning armastusest ja kaastundmisest inimese-foo wastu, lasseb tema meie peale paista terwisewuenduse walgust“. „Kr. kasiuus“.

Meie taewane Isa saatis selle walguse selleks, et meid hoida ritutud jõogiisu pahade tagarjärke eest, et need, kes puhtust ja pühadust armastawad, teaksid, kuidas need Jumalast nende kätte ustud annetega pidid targaste ümberkäima ja et nemad ühe kasna eluwiiisi järeldusel pidid tõe läbi saama pühitsetud“. Sääksamas.

Kes õpetajana tegew on, peaks haigusleid ja nende põhjusteid tundma õppinud olema ja mõistma, et iga inimese tegu peaks olema kokkulõlas Jumala käsku-

dega. Walgus, mis Jumal on meile annud terwisewuenduse kohta, on nii meile kui maailmale kasuks. Mehed kui naised peaksid inimese fehaehitust tundma, mis meie Looja omale eluasemeks walmistanud ja misile meie peakime olema ustuwad majapidajad...

Jumal, kes on loonud selle imehituse; kannab ka iseäralist hoolt selle korraspidamiseks, inimene peab ainult tegema kaasatõõtama ja ei mitte wastutõõtama tema soowidele.

Need tähtsad töed peawad saama maailmale teatatud. Meie peame inimesi jüsti sääli kättepiüüdma, kus nad on, ja neid eeskuju läbi jenna juhtima, et nemad ure tee iludust äratumeksid. Maailmale on jelles waates wäga palju õpetust tarwis. Teg on käes, kus igaüks peab kindel ja ustaw olema iga Jumalast antud walgusekiire kohta ja peab tõsiselt alustama terwise ewangeliumit inimestele andma.

Meil saab ka jõudu ja wäge olema seda teha, kui meie seda tõe enda elus läbielame. Kui meie kõik selle walguse järele käiksime, mis meie oleme saanud, siis hingaks Jumala õnnistus meie pääl ja meie piüüd saaks olema neile seda tõe teadaanda, mis nemad ei tunne“. „Review and Herald“ 12 now. 1901.

Kui meie selle üle selgusele jõuame, et terwisewuenduse kuulutuse pääeesmärk ei ole mitte üksi meie ihulik terwis, waid ka meie iseloomu täius ja walmisolek muutmise wastu, siis wõidab praeguseaja tõe see külg otjustawa tähenduse. Meie waenlane teab, et wõitlus elupühaduse pärast enamiste ihulikkuse piirides wõideldakse.

Tema tunneb wahelordi haiglase organiismi, wapustatud mõttejõu ja roojastatud siidame juures. Tema teab, et ritutud magu ei ühenda emast häameeleoluga. Tema teab et halb toitude walik ja halvasti walmistatud toidud, halb seedimine ja raskendatud wereringwool ühendatult, ritutud närwikewa, ärritatud meelesolu ja rõhutud olekut sünnitawad.

Tema teab et „teha on ainjam abinõu, mis läbi waim ja hing saawad haritud meie iseloomu üleschitamiseks. Sellepärast juhib hingewaenlane oma kiusatuse meie ihulise jõu nõrgendamise poole.

Kui temal jelles tagajärge on siis tähendab see, et kõik inimene halbtuse mõju all on. „Fußspuren“.

Waimuline terwis on sellepärast ka, pääle teiste tarwiliste asjade, ärakõlenew sõnatuulmisest loodusekäskude wastu.

Meie ei wõi mitte saada iseloomutäiust, kui meie loodusekäskusid tähele ei pane, seft see on Jumala käskudest üleastumine. Tema on enda käsu kirjutanud iga meie närwi, muskli ja kudeosakeste päüle. Meid andeid ei ole mitte antud kurjaste pruukimiseks ega rikkumises waid tema austamiseks ja inimese-foo ühendamiseks“.

Järgneb.

KAUA AJA JÄRELE

A. S. Maxwell.

(2. järg).

Ta mõtles nii kaua selle üle järele, kuidas küll selle küsimuse õige lahendus oleks, mida tema tütrekene alustanud, kunni ta wiimaks woodise heitis ja rahutumalt magama uinus. Pääle selle kui ta kogu öö woodis aelenud ja rahutumalt und näinud, ärkas ta üles ja algas kohe selle küsimise pääle wastust otsima mis teda nõnda rahutumaks oli teinud, mis oli: „Kus Harry on?“ Aga kõige oma püüete pääle vaatamata et jõudnud ta kaugemale kui eelmiselgi õhtul. Mida enam ta selle küsimise üle järele mõtles, seda keerulisemaks muutus see. Enda nõutuses wõttis ta wiimaks Piibli kätte, et järele waadata, kas ehk wast see kusagil mingisuguseid näpunäiteid ei sisalda sügawa surmasaladuse kohta. Kuid tema ei olnud ilalgi enne seda raamatut kawafindlalt lugenud, waid ainult juhtumisi, ja sellepärast jäi ta jäält otsimine asjataks.

Ta püüdis „õnne jalnade“ lahtilöömise läbi oma küsimuse kohaseid wastuseid leida kuid kõik jäi tagajärjetaks. Siis tuli temal forraga Konfordanz (Tähestiku järjekorras piibli sõnade ja salmide juhataja) meele. Wast ehk wõiks ta selle kaudu piiblist midagi leida, mis teda õigele teele juhataks. Kuid misuguse sõna kaudu pidi ta otsima hakama? Kas „surm“ wõi „surnud“? Oh kui toledad sõnad need olid ta meelest, sest need käisid ju Harry — tema armsa Harry kohta! Ta tegi otsuseks nende mõlemate sõnade kaudu oma küsimisele wastust leida. Et ta piibli käsitamises harjunud ei olnud, siis nõudis kirjakohtade otsimine palju waewa. Ta otsis kaua ja palju kirjakohti läbi, mis ehk kuidagi tema armsa surnu praeguse seisukoha ja asupaiga kohta selgust annaks, kuid esialgu paisis kõik püüid tagajärjetaks jääwat. Siis jõudis ta wiimaks oma uurimisega 115 Laulu 17 salmi juure, kus on kirjutatud: „Surnud ei kiida mitte Jehowat“. — „Seda ei mõista ma mitte“, ütles ta iseeneses. „Kui surnud taewas oleksid, siis ühineksid ka nemad ühes inglitega Jumalale tittust lauldes. Ta awas piibli ja luges kõik selle salmi täielikult: „Surnud ei kiida mitte Jehowat, aga kõik need, kes alla lähewad senna waiksese paika“, luges ta. „Tähendab surnud waikwad siis“,

ütles ta iseeneses. „See tähendab, nad ei wõi kellegiga rääkida. See on tõesti wõbrastaw“. Kui ta Konfordanz'ist edasi luges, jõudis ta Roguja 9. p. 5 salmi juure, kus on öeldud: „Surnud ei tea midagi“. — „Ei tea midagi“, kordas ta. „See on ju päris õudne! Kui Harry taewas on, siis teab ta seda ju kindlasti ja mõistab kõike seda asja. Mulle on see täiesti mõistmata. Ma loen selle salmi piiblist lõpuni läbi“. Ta luges: „...aga surnud, ei need tea midagi ja ei ole neil siin enam ühtegi palka, sest nende mälestus unustakse ära. Nende armastus nii hästi nende wihkamise, ka nende kaetsemise on kadunud“. „Nende armastamine on kadunud“, õhtas ta. „Siis ei wõi Harry taewas olla, sest ma olen kindel et ta mind armastaks“.

Ta tähelepanu waldas järgmine lause selles päätükis: „...sest hauas, kuhu sa lähed ei ole ühtegi tegemist ega aramõtlemit, ei tundmist ega tarkust“. „Pääle surma ei ole ühtegi tegewust, mõtlemist, tundmist ega tarkust“, ütles ta iseenesele. „Kuidas wõiwad siis surnud taewas olla“?

Konfordanz'is edasi uurides juhtis üks lause teda Jobi raamatusse, mida ta kohe lahti lõi ja luges: „Aga mees sureb ära ja saab wõimatunaks ja inimene heidab hinge, kus on tema siis? Otskui wesi merest alaneb, ja jõgi taheneb ja kuitwab ära, nõnda heidab inimene maha ja ei tõuse üles, seni kui taewast ei ole teps, ei ärka nemad üles, ega neid aratata üles nende unest“. Job. 14, 10—12. „Ometi lõpeks!“ ütles ta iseeneses ja luges selle saimi weel kord lähelepanelikult üle, et selles sisalduwat mõtet täielikult mõista.

„Ma wõtlen et ma nüüd mõistan, kuidas lugu surnutega tõelikult on. Kes surnud on, ei ole taewas ega põrgus, waid magawad nõndakaua kuni Kristuse tulekuni ja ülesäratamise järele see taewas (Maafera ümbritsew ja kaitsew õhu ringkond. Tõlkija) kadunud on. Kuid kas on see tõsi?“

Kui Jumal mulle ometi kedagi saadaks, kes mulle selle kohta tõde teataks — kes mulle kindlasti ütleks, kas minu Harry taewas on wõi lihtsalt mullas teadmatuse unes magab“.

Kui ta nõnda oma mõttes alles Jumala poole palwetas, tuli kohe keegi temale soo-

witud wastust tooma. Kui tõe see on, et „enne kui nemad hüüawad, siis tahan ma wastata; kui nemad alles räägiwad, siis tahan mina kuulda“. Jes. 65, 24.

„Kas siia majasse on leinamine külla tulnud?“ kostis üle pooleldi awatud uffe trepilt.

See rahulik ja lahke hääl kostis ühe wiisakalt riietatud tsefimestes aastates naisterahwa huultelt, kes trepil seisis.

„Mis põhjustab teid seda küsima?“ kuuldus pr. Lennuki juust temale harilik tagasihoidlik wastus.

„Oh, ma piüian maailmasse seda wäiteft osa hääd teha, mis minu wõimuses on“, kuuldus wastus. „Kui ma päewaajal kufagil eesriietega kaetud aknaid näen, siis koputan ma kofe selle maja ufsele ja küsin, kas ma ei wõiks leinajatele kuidagi abiks ja nõuks olla. Need päewad on furwad ja rased — tean seda oma läbielust. Sel põhjusel piüian ma teistele abiks olla, kes on sunnitud weest läbi minema?“

„Weest läbi minema“, mõtles pr. Lennuk „need on ju meie sõõgitoas olewa hõbetäheteiga seinasalmi sõnad, mis eila õhtul kuu walgel mulle silma puutusid ja mind haruldaselt trööstisid. Oli see mõimalik et seda naist selleks oli laadetud, et mind sellest läbi aidata, mis kohta Jesaja ütleb: „Kui ja weest läbi lähed, olen ma sooga“. Siis ütles ta lahelt wõdrale: Kas teie ehk ei astuks wäheks ajaks sisse? Lahke küllaline kuulis kofe kufet, ja peagi istusid nad ühestoos elutoas.

„Kas matused on juba möödas?“ küsis wõdras kaastundlikult.

„Minu mees langes Prantsusmaal wiis nädalat tagasi — ja — ja mina sain alles eila selle kohta teate. Alnad warjasin ma selleks et end külmaft, ofawõtmata maailmaft, kes selle kohta täiesti üfksõitne, eraldi olla.

„Kuid mina olen rõõmus, et teie enda aknad kinni katfite; muidu ma ei oleks teid italgil teadnud waatama tulla. Rauema äraoleku järele olen alles lühemat aega siin; muidu ehk oleksin juba ennem teid leidnud. Olge hääd, jutustage mulle, mida teie enda armsaft furnust meheft teate“.

„Praegu ei tea ma sellest pea midagi. See on üks osa minu kannatuselst“, ütles ta ja kaotas jäl juures ifeenefe üle walitfufe.

„Mina sain ainult ühe koleda telegrammi, misla teatati, et tema kadunud ja furnuma ülesantud olla — mis tähendab, et teda lõhkeainetest tükkideks on ristud — minu waene Harry!“.

„Waenekene! Mina mõistan end hästi teie seifutofhale asetada, sest la mina kaotasin hiljuti oma armsa mehe. Mõni aasta tagasi olime meie missionääradena Aafrikas ja tema suri fenna. Mina matfin teda fenna ja pidin üfkinda tagasi tulema“.

„Ah teie olete ühe missionääri abikaasa?“ ütles pr. Lennuk. Wõib olla et teie siis ehk wõite mulle ühe tähtsa küsimise seletuse juures abiks olla, mis minu abikaasa surm on efile toonud.

Kus küll peaks minu mees praegu olema?

Kas teie ufute et ta taewa on läinud?

Wõi kus ta wõiks küll mujal olla?

„Mis teie ife selle kohta mõtlete?“ kostis tajane wastus.

Mina olen ifka usfunud et hääd inimesed pääle furma kofe taewase lähewad. Aga üks küsimine, mida minu tütrekene minult eila õhtul küsis, pani mind selle üle kahtlema, kas see tõesti õige on. Kui inimesed kofe pääle furma taewa lähewad, mikspärast peaks siis weel furnute ülesäratamine olema?

Et selle üle seigufele jõuda lugemin ma mitmeid kirjakohti piiblist, mis tõendafid, et kõik furnud magawad ja et nemad kummi ülesäratamiseft midagi ei tea. Mis peaks küll nüüd õige olema? Kõik tõendawad et furnud kofe taewa lähewad; sellepärast olen la mina seda uskunud tõe olewat.

Eks ole tõsi, proua.—

„Brooks“

Proua Brooks, ma soowikfin wäga et teie mulle ofustawat ütletfite, kus minu mees tõelikult on. Kus ufute teie enda mehe olewat?“

„Ma näen et Jumal teid selles asjas on juhatanud“, ütles pr. Brooks. „Selles, mida piiblist olete leidnud, on teil kindel tõe käes. See wana Piiblikraamat fjaldaab Jumala tarkust ja mis see õpetab, on tõe. See on jumalik raamat.

Ja et fääf sees õeldakse, kuidas esimene inimene walmistati, siis wõime ta usfuda, et see raamat meile teatab, mis inimesega siis sünnib, kui ta sureb. Jumal teab kõik inimese saatuse ja ainult tema raamatust on selle kohta kindlat tõe leida.

„Aga Piiblis on kirjutatud et furnud ei tea midagi, kuid minule on õeldud, et furnud taewas olla, kus nad ometi midagi peawad teadma“, ütles pra Lennuk.

„Teatawasti ei wõi ju mõlemad mõtted õiged olla“, ütles pr. Brooks. Küsimine on ainult: kumba neift mõtetest tahate teie usfuda — kes seda, mis inimesed ütlewad, wõi mis Jumala sõna selle kohta ütleb?“

Järgneb.

Noor/oo osakond

Roos ohakate kestel

Susi Mülleri isa oli juba aasta tagasi ära surnud. Susi oli 15. aastane, olles kõige wanem laste seas ja seega ka oma ema tugi.

Eht Susi küll siimaale veel midagi ei olnud teeninud, ütles tema ema sagedasti: „Susi aset ei jõua ükski täita; tema on alati valmis mulle abiks olema ja wäiksemate laste wastu on ta kui wäikene ema“.

Täna, enda wiiteistkümnemal sünnipäewal oli ta oma tädilt kirja saanud, milles temale tädi moodi-

magajinis hää koht pakuti.

Tädi kirjutas, et Susi peagi äritegewusega rahuloldawalt äraharjub ja temale tubliks abiliseks saab. Tema tundis lapsuse häädmeelt kui ka osawuist õmblustöodes ning hoolsamat tütarlast oleks ta waewalt kufagilt leidnud.

Kuid selle hää ettepaneku wastu oli ometi üks mõte ja ninelt: see tädi ei olnud kristlane ja Susi ema kartis et tema laps jääb halwa mõju läbi pahale teele juhita; sest Susi oli alles hiljuti end awalikult oma Õnnistegija poole tunnistanud, kuigi ta just jeda aega ei mäletanud, mil ta teda armastanud ei oleks.

Pääle tõlise palwe, Jumaliku juhutamise pärast selles asjas, otsustati jiski lõpeteks, et Susi selle koha pidi wastu wõtma.

Peagi jõudis kätte lahkumise päew. Raudtee waguni aknast waatas wälja kurb, wäikene näokene ja saatis wiimaseid terwitusi platwormil seiswale emale kes ahnelt sõitwa rongi aknalt paistwa tütre wiimaseid pilkke püüdis. Kui ema filmapiirilt kadunud oli, wajus Susi raskes meeolus oma istmele. Tema ei suutnud endale ettekujutada, kuidas elu ühes niisuguses majas on, kus iialgi palwe sõnakestki kuulda pole ja tema südamest tõusid südamlikud palwed Jumala poole,

et taewane Isa teda oma kaitse alla wõtaks ning oma tõe sees haiaks.

Ena lahkumissõnad kõlasid veel tema kõrwas: „Ela hästi, minu tütrekene, ära unusta iial, mis Jumal Salomoni läbi ütleb:

„Kui lillake orjawitste seas, nõnda on mu sõbruke tütarde seas“.

Sa saad ohakaid igal pool leidma. Sinu taastöötajannade seas saawad olema isikud, kes meie Õnnistegijat ega tema iseloomu ei tunne ega tunnista. Kuid pea alati meeles et ta sinu kui roosikese pääle oma aias waatab ja ootab et sa alati walgeks ja puhtaks jääksid. Ära kurwasta teda iialgi! Kindlasti saawad sulle läbikatsumised tulema, aga ära unusta iial kodus oma toakeses palwetamast“.

Järgmistel päewadel fordas Susi neid sõnu sagedasti ning teda hoiti nende sõnade mõjul mitme patu hädaohu eest.

Ta leidis küll enda tädi rõõmsa ja lahke eest kuid walusalt tundis ta ühise palwetamise puudumist, kus üks kõikide eest ja kõik ühe eest palwetasid, nagu see armsas kodus alati olnud ja mida nad ka täna tema eest tegid. Susi oli umbes kuuaega enda uues kodus olnud kui esimene suurem läbikatsumine temale lähenes.

Järgmiseks hingamise päewaks oli ühine wäljasõit rohelistesse plaanitetud, kus ühissõök ja muud lõbustused eelplaanil olid. Kõik selles äris teenijad tütarlapsed olid sellest osawõtma kutsumatud. Kui Susi sellest kuulis ütles ta iseenesest mõistetawalt et tema sellest osa ei wõta. Aga nüüd oli Ella Weil, kes üks nägusamatest ja mõjurikkamatest tütarlastest töökojas oli, ja kellega Susi oli igatsenud rohkem tuttawaks saada, tema juure tulnud ja ütelnud: „Muidugi ootame et ka teie ühisreisust

Õttad eluteel.

osa wõtma saate, preili Müller; kas tahate puuwilja wõi koofsiid kaasawõtta?"

Susi nägu muutus kordamisi punaseks ja plassiks; weri tungis temale pähe ja ta ei suutnud midagi wastata. Sofina tüdrukude silmad olid korruga tema poole pöördud ja temal ei olnud jõudu äraillemiseks.

Ütle neile, et sina niisugustest lõbustustest osawõtmine läbi ei taha hingamise päewa teotada, manitses teda südametunnistus. Ei see ole kohane praegu selleks tunnistust anda, et see läbi pärast wäljanaerdud saada, sofistafid uhkus ja häbitundmus tema sees; ütle neile, et sull on hädasti tarwis kirju kirjutada ja sull ei ole selleks praegu aega. Muidugi wõttis selle üle otsusele jõudmine, nii ruttu kui ta ka seda püüdis, oma jagu aega ja et Susi ikka weel wastusega wiitas, wõttis Julie Braun tema asemel sõna ja ütles pilkawalt: „Ma mõtlen et prl. Müller sellepärast kaasatulla ei taha, et see lõbu reis hingamise päewa pääle on juhtunud. Parem oleks kui meie seda wäikest, piha olewust ei oleks kutsunudki“.

See oli Susile liig. Ta wastas ägedalt: „Ma ei mõista mitte, miks pärast teie mind pühaks nimetate, mina ei ole ennast ju kunagi sellena esitanud“.

Mitmed tütarlapsed waatasid selle ütelse pääle wäga imestanult, sest nad olid enne selles waates olnud, et Susi tõeline kristlane on.

See oli neile ootamata ütelse, mis Susi huultelt kuuldus ja nemad tundsid endid petetud olewat.

Mõned nendest naerfid, kuna waesel Susil sarnane tundmus oli, nagu wanasti Peetrusel, kui ta Õnnistegija oli arasalganud — tema oli sedasama teinud. Ta jooksis nii kiiresti, kui wõis oma tuppa, kus ta ka selle jüngril sarnatselt walusaid pifaraid nuttis.

Kui selgesti kõlasid temale nüüd kogu õõ kõrwus emast öeldud sõnad: „Roos kibuwitste seas“.

Tema oli oma Õnnistegijat kurwastanud ja arasalanud. — Järgmisel hommikul ilmus ta lillesele sarnatselt kahwatult ärisse, kuid tema näol awalduus wõitja jume. Jacobi sarnatselt oli ta Jehowa inglisa wõidelnud ja wõitnud. Enne kui ta kübara peast arawõttis astus ta nende töötuppa.

Tema näolt paistis isesugune ilme ja kõide silmad pöörasid tähelepanelikult tema poole.

„Tütarlapsed“, ütles ta „mul on teile midagi öelda. Ma loodan endal täna hommikul wõimaluse olewat, Ella eilase küsimuse pääle lõbureisu asjus, wastata.

Ma mõtlefin eila lõbureisust ärajääda, ilma selle põhjuse teadaandmata, miks pärast ma ei wõi kaasa minna. Ma kartsin naeru ja pilget mitmete poolt ja ei wõinud kindel olla kas ükski teie seast minu waadete poolt saab olema, kui ma selle tõelise põhjust oleksin teatanud.

Täna aga teatan ma seda teile awalikult:

Mina pühitsen Piibli hingamise päewa, ja ei wõi sel päewal ilmalikkudest lõbustustest — mis eht küll ka ilmsüütud paistawad — mitte osa wõtta. Kui ma seda teeksin, siis oleksin ma sellele häbi, keda ma end ütlen armastawat ja selle laps ma olen. Ma tunnistan teie kõide ees et ma liiga arg ja hooletu olen olnud. Ma palun ka prl. Braun'ilt andeks, mida ma eila tema wastu ütlesin ja tean, et Õnnistegija on mulle andeksannud“.

Pifarad walgusid temale filmi ja ta heal wärises, kui ta oma kõnelemise oli lõpetanud, aga tema läks kerge südamega oma päewase ülesande juure.

„Eks Susi ole üks imelikumatest tütarlastest?“, sofistatas Martha Ekale, kuna teised kõid nõutalt wait olid.

Tädi kutsus warsti Ella oma töö juurest teiste seast ära ja see andis teistele wõimalust wastastikku Ella kohta mõtteid wahetada.

„Ja tema on küll imelik“, ütles Ella „aga ma mõtlen et see meile enestele parem oleks kui meie selles suhtes ka pisut „imelikud“ oleksime. Julie peaks ennast wabandama, et ta eila nii lahtufeta ja terawaid sõnu Susi wastu rääkis“.

„Teie wõite kindlad olla et mina midagi sellesarnast ei tee“, wastas Julie pilkawa naeruga kuna ta sõrmed mafnikult kunstililede kessel tegewuses olid.

Ella õhtas südamlikult, kui ta selle pääle mõtles, kui wilets seisuford usulisis asjus nende kessel walitjes.

Temal olid weel elawalt need palwed meeles, mis tema kord oma emalt õppinud, eht sellest küll ju mitmed aastad möödas olid. Susi meelekindlus oli ka mitme teise pääle mõju awaldanud, kuid nad ei julgenud, teiste pilget kartes, seda awaldada.

Laupäewa hommikul, missal lõbureis pidi ettewõetama, oli haruldane ilus ilm; kui aga äris töötawate tütarlaste seltskond, kes wõrkliikede ja toidupakkidega warustatud olid, teele asusid, tundsid mitmed enestes sifemist rahutust. Ilusast ilmaist hoolimata ei olnud palju nii õnnelikud nagu nad olla tahtsid. Nad kohtasid teisi lõbureisust osawõtjannaid sadamasillal, kus kõid ühe wäikse laewa pääle asusid, et üle järwe sõita.

Järgneb.

Uus käsufõna

Umeerikas, kujukil maakonnas, oodati ihte kogudusesse ringkonna jutlustaja tulekut ja et kõik jutlustajad harilikult W. perekonnas aset olid, siis tehti ka seekord selle oodatava jutlustaja vastuvõtmiseks ettevalmistusi.

Perenaine oli kõrgis keetmisega ja küpsetamisega ametis ning peremees seisis parajasti ukse lävel, kui üks lihtsalt riietatud teekäija nende õuest mööda läks ja küsis, kui palju veel N. linna maad on. „5. klm. veel“, kuuldus vastus. Et väljas haruldaselt külm oli, siis palus teekäija luba sisseastuda ja enmast wähe sojendada.

Pisut wastupuigeldes oli peremees wiimaks nõus ja nad astusid mõlemad kööki. Perenaine waatas soowimata külalisele tigidalt otse, sest wõdras kandis lihtnõhast saapaid, tefimiseft kulunud päakatet ja samasugust, kuid hoolega nõelutud ja parandatud ülikuube.

Lõpeks andis ta külalisele küpsetusahju kõrwal istet, kus sees kaugemalt oodatava jutlustaja jaoks walmistatud õhtueine ja koogid olid, keda iga silmapilk senna jõudma oodati, sest ta pidi ju järgmisel hommikul umbes tunni käigu tee eemal olewas kirikus jutlustama.

Selle järele kui wõdras wähe sojendanud ja puhunud oli, tahtis ta edasi minna; aga ilm oli waherjal veel halwemaks muutunud ja maitsewate toitude lõhu äratas söögitsu. Ta palus majaproualt enne kehakinnitust, kui ta oma teed edasiminna mõtles. Perenaisele ei meeldinud see sugugi, aga lühikese rääkimise järele oma mehoga, aetas ta kõrgis kõrwal asuwa lauale külma toitu ja kutsus wõdra sööma. Wahepääl läks ilm pimedaks ja wõdrale anti mõista, et aeg oleks juba minema hakata, sest W. linnani oli veel 5. klm. maad.

Sõök oli lõpetatud ja wõdras tänas südamlilikult lahke wastuwõtte eest, awas ukse ning tahtis edasi minna. Kuid väljas oli järsku kottpimedaks muutunud, nõnda et edasiminef wõimatu näis olewat.

„Teie ütlesite et veel 5. klm. W. linnani maad on?“ küsis wõdras. „Ja“, wastas peremees külmalt, „ma ütlesin seda teile kohe ja teie, kui tark mees, oleksite pidanud seda arwele wõtma ja kohe edasi minema, enne kui pimedaks läks.“

„Mull oli aga wäga külm ja ma olin jamuti wäsinud kui nälgas, ning mull oli edasiminef wõimata“.

Kõla, mis wõdra üteldesest kostis, liigutas wähe peremeest.

„Teie olete mind sojendada lubanud ja ta söötud“, ütles see wana reisiija edasi, „ma olen see cest teile wäga tänulik; aga kas ei tahaks teie wõdrale reisiijale veel enam lahkust ülesnäidata, kes wast teel pimeduses äraeksida ja ehk koguni hukka saada wõiks. Kas ei lubaks teie mulle õomaja?“

Wõdra soowiawalduswiis tegi ei! ütlemise wõimataks ja ta wastas: „Ustuge tupp ja wõtke istet, ma räägin oma naisega ja kuulen, mis tema selle kohta ütleb“.

Peremees astus perenaise juure söögittuppa, kus lumiwalge linaga kaetud laual portselaan sööginõud olid asetatud, mida ainult aruldasel juhtumistel tarwitati.

„Kas see wanamees pole veel äraläinud? küsis perenaine. Ta oli wõdra häält kuulnud kui see peremehoga rääkides tupp astus.“

„Ei, ja mis sa mõtled, ta palub meilt veel koguni õomaja“.

„Ei, meie ei wõi seda mitte; meie ei wõi niisugust enda majasse wõtta; kuhu küll peaksite teda magama asetama?“

„Noh muidugi mitte kõigeparemasse tupp; kuid näib, et jutlustaja N. ei tule täna meile“.

„Ja, see paistab küll nii olewat“, wastas naine.

„Meie ei wõi ikka wist küll wõdrast väljaajada; ta paistab nõrga terwisega olewat, ja 5. klm. on veel temal minna“, ütles peremees.

„Kuid see on ilfagi liig; ta oleks siis kohe pidanud minema hakkama kui veel walge oli ja ei mitte kunni pimedani siin ootama“.

„See rääkimine on kasuta, Johanna, meie ei wõi teda ometi väljaajada“.

„Aga mis peame temaga pääle hakkama?“

„Ta näeb mõistlik mees olewat ja tema wälimuseft ei paista midagi halba. Meie asetame teda põrandale magama“.

Sellelega läks peremees kööki, kus ta wõdra tule lähedal sojendamast leidis, ja ütles temale et ta nelle õõseks wõib jääda. Wõdras tänas lühidalt ja siis wõttis jälle wäikus maad.

Peagi sellejärele kandis perenaine, kes kõik lootuse oodatud jutlustaja tuleku kohta oli kaotanud, õhtusöögi lauale. Õhtusöögiks oli kanapraad, kohwi ja koogid. Kui kõik laual oli, siis peeti ihes koos nõu, kas peaks wõdrast ta õhtusöögile kutsuma, wõi ei.

Järgneb.

Mis juured mehed Piibli kohta ütlewad?

Abraham Lincoln.

Mina ütlen selle suure raamatu kohta ainult seda: „See on kõikidest annetest, mida Jumal inimesesooale annud, kõigekallim and.“

Kõik häädus, mida maailma Lunastaja inimestele on toonud, antakse selle raamatu läbi inimesesooale edasi. Ilma selle raamatuta ei oleks meie mitte wõinud wahet teha õiguse ja ülekohtu wahel. See raamat sisaldab ainult ja kõike seda, mis inimesele soowimiswäärteline on.

Ras on olemas isiklikku kuradit?

Ulgus waata lht. 1.

tegid? Miskpäraft oled sa weel täna elus ja wõid küsimusi ette panna?—

Sellepäraft et Jumal ei ole hirmuwalitseja ja ei tallita midagi mõtlemataalt. Tema annab aega erapooletuks asja läbikaalumiseks.

Langenud pääingel oli Jumala pääle inglite ees kaebtust tõstnud, et tema olla ülekohtune hirmuwalitseja. Kui Jumal oleks teda kohe sellejärele arahuffanud, siis oleksid armuta inglite hulgad, kes pattu ja selle koledaid järelbusti ei tunnud, saadana walekaebtusi uskunud ja ütelda wõinud: „See on hirmuwalitusline teguwiis. Paistab et saadan, kes meie seas suure au sees ja meist armastatud, õigust rääkis, kui ta Jumala teguwiisi ülekohtuseks seletas“.

Nende sees oleksid küsimused wõinud ülestõusta, mille pääle ei oleks iialgi wõidud wastata.

Uga Jumal lubas saadanale enda plaane takistamataalt läbi wiia ja awalikuks saada. Kuid Jumal ei waatanud mitte selle juures erapooletumalt päält; tema armundu läbi pandi hädaohtu sattunud inimesesoo ärapäätmise plaanile alus. Tema andis selleks oma ainusündinud Poja surma, kes wabatahtlikult meie ärapäätmise ülesande enese pääle wõttis. Tänu olgu temale selle armu nõu eest. Kui lord see hirmus wõitlus lõpule jõuab ja patt jäädawalt on kõrwaldatud, siis saawad kõik mõttewõimuliseks loodud elawad olewused Jumala teguwiiji õigeks mõistma ja weel selgemalt tundma, et Jumala teguwiis alati õigus on.

G. B. Thomson.

Benjamin Franklin.

„Roormees, minu soow on sinule: Tutwune Piiba Kirjaga ja usu seda, see on sulle kindlasti õnnistuseks. Mina mõtlen et Kristuse õpetused kõlbluse ja jumalateenistuse kohta on kõigeparemad mida maailmale iialgi osaks on saanud ja tulewikus saab“.

Wolfgang von Goethe.

„Tehku waimne kultuur piirita edusamme, süwenegu ja laienegu looduseteadus kõikides tema harudes ja edenegu inimese wõimispiir ükskõik misjuguse mööduni, üle kristliku usu, kultuuri ja kõlblusõpetuse, nagu see ikka ja alati Piiblis särab ja hiilgab, ei saa ta iialgi jõudma“.

Piibel tuleriidal.

Nagu „Reformierte Kirchenzeitung“ teatab, sai wiimasel pühapäewal maikuu 1923 Roomas ühel „Nawicella al Celio“ kiriku pühäl pidustusel tuleriit ülesseatud, kus pääle suure hulga kõlblusewastaste raamatute ja ajakirjade, ka suur huur hult protestantlisi Piibleid ära põletatud. Lugeja misjugune waade on sinul Piibli kohta?

Ajakohased,

≡ waimulikud kõned, ≡

peetakse järgmistes linnades:

- Tallinn, Merepuiestee, 14-a.
- Tartus, Pihtwa tän. nr. 10, kort. 2.
- Narwas, Peetri turg, Luschkowi maja nr. 10.
- Rakweres, Pikk tän. nr. 68.
- Tapal, Rabala tän. nr. 4.
- Paides, Lai tän. nr. 9.
- Pärnus, Karja tän. nr. 3.
- Kurefaares, Kubermangu tän. nr. 6.
- Walgas, Uus tän. nr. 24.
- Wõrus, Jüri tän. nr. 6.
- Saapfalus, Wäike Liwa tän. nr. 14.

„Tõe Sõnumi“ aastakäigu hind on 180 m. Ühtl ur. maksab 15 „

Wäljaandja: 1895 a. ajutat. 7 p. Adw. Gesti Siit. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Martha Raba'le Merepuiestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Wärengrub, Posti tän. nr. 48, kort. 5, Narwas, kuhu kaastõõb tulewad saata. D.-L. „Narwa Kirjastusühisuse“ trükk, Narwas.